

БАБЕНКО Д. О., ГРИНЧУК К. В., магістранти
Науковий керівник – **ГРИНЧУК Ю. С.**, д-р екон. наук, професор
Білоцерківський національний аграрний університет

КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ, ЇХ МІЖНАРОДНА ОЦІНКА ТА ПРОЯВИ НА ЕКОСИСТЕМУ УКРАЇНИ

Клімат досить часто порівнюють із погодою, проте між ними є велика різниця. Погода змінюється кожного дня – іноді йде дощ, а інколи стає спекотно або починаються морози. Клімат, у свою чергу, – це характер погодних умов, що зберігається протягом тривалого часу для певної території.

Ключові слова: кліматична криза, адаптація, парниковий ефект, глобальне потепління, хвилі тепла, перерозподіл вологи.

Протягом всієї історії існування нашої планети клімат зазнавав змін багато разів. Ученим відомо щонайменше про сім льодовикових періодів, після яких щоразу наступало потепління.

На сьогоднішній день, потепління – це не тільки природний процес, адже він відбувається у 10 разів швидше, аніж будь-коли. Усе частіше науковцями замість терміну «зміни клімату» вживається поняття «кліматична криза» для того, щоб підкреслити всю серйозність даної проблеми та потребу у її якнайшвидшому вирішенні. Кліматична криза є надмірно стрімкою зміною клімату через підвищення середньої температури на Землі. Аби їй протидіяти, необхідно досягти так званої «вуглецевої нейтральності» вже до 2050 року і адаптуватися до кліматичних змін. Серед головних причин зміни клімату можемо виділити парниковий ефект та викиди парникових газів в цілому.

Парниковий ефект – ситуація, коли парникові гази утримують сонячну енергію (радіацію) на поверхні планети і в атмосфері та затримують її повернення назад до космосу. Даний ефект підтримує на Землі максимально комфортну для нашого існування температуру. За його відсутності, середня глобальна температура могла б бути не +16°C, а -19°C. Тому це цілком нормальне природне явище. Проте після промислової революції, починаючи з середини 19 століття, через постійне спалювання викопного палива рівень концентрації парникових газів в нашій атмосфері почав досить різко рости. Серед відомих нам парникових газів найрозповсюдженішими є: оксид азоту (N₂O), двоокис вуглецю (CO₂), озон (O₃), метан (CH₄) та водяна пара.

Перші чотири з перелічених сполук можуть місяцями і навіть роками перебувати в атмосфері, не піддаючись фізичним чи хімічним змінам. Наприклад, молекула метану здатна знаходитись в атмосфері без змін аж до 14 років; а от молекула озону близько ста днів. Саме це є причиною підвищення глобальної температури упродовж десятиліть [1].

Пара (водяна) перебуває в атмосфері Землі лише кілька днів та досить швидко реагує на будь-які зміни температури. Якщо стає тепліше, то більше води починає випаровуватись і потрапляти в атмосферу. Тому водяна пара підсилює процес глобального потепління.

Людство здійснює суттєвий вплив на зміну концентрації парникових газів в

оболонці нашої планети, спалюючи здебільшого викопне паливо, таке як: нафту, газ, вугілля тощо. У момент його горіння в атмосферу вивільняється вуглець, котрий з'єднується із киснем, утворюючи CO₂. Вперше за сто тисяч років у повітрі сталося настільки стрімке збільшення вмісту вуглекислого газу.

Наслідками настільки суттєвих змін клімату є: глобальне потепління, танення льодовиків, поява теплових хвиль, збільшення річної кількості посух та пилових бурь, зміни в опадах, зникнення біорізноманіття, кліматичні біженці

Для початку варто зрозуміти зміст поняття «глобальної середньої температури»? Це усереднене значення усіх річних температур на планеті Земля. Переважно такі дані обчислюються за всіма регіонах щоденно, а вже потім фахівці виводять середнє арифметичне за один рік для усієї нашої планети. Різницею між річними показниками таких температур (середніх) і є тим самим зростанням (падінням) середньої глобальної температури на Землі. Збільшення глобальної усередненої температури на планеті означає виключно те, що холодних днів у році стало менше, а спекотних – більше. Це ніяк не означає, що кожен день порівняно з відповідним днем року у доіндустріальній епосі став на один градус теплішим [1].

Кліматичні зміни й людська діяльність ведуть до зникнення біорізноманіття (сюди входить різноманітність і всередині самих видів, і між видами, і між цілими екосистемами). Лише за останні 50 років чисельність популяцій хребетних на планеті скоротилась на 68%, що загрожує людству значними втратами палива, тваринної та рослинної їжі, води і ліків.

За останні три десятиліття середня річна температура в Україні вже виросла на 1°C. Усі сезони в Україні стали відчутно теплішими. Опираючись на дані від Мінприроди, можемо стверджувати, що середня температура в Україні влітку зросла аж на 1,3°C, а середня зимова температура – на 0,9°C. Середня весняна температура, у свою чергу, збільшилась на 0,9°C, а осіння – на 0,4°C. Як наслідок, спостерігається: посилення посухи, зміна водності озер та річок, поява не характерних для України екстремальних погодних явищ.

Зміна режиму зволоження та ріст температури призведуть до подальших змін у водному стоці річок та, відповідно, водозабезпеченні в регіонах. Протягом ХХІ століття для більшості областей України можна буде спостерігати скорочення поверхневого водного стоку. Все це пов'язано, в першу чергу, з потеплінням (зростання приземних температур повітря і, як наслідок, збільшення рівня випаровуваності) і зменшенням кількості опадів в атмосфері. Згідно з оцінками українських учених, в річці Дніпро у період з 2030 до 2040 року води стане менше на 29 %, а в річці Дністер – аж на 37 %. Все це призведе до помітного зменшення у врожайності та проблем (дизфункцій) у роботі АЕС [2].

Дослідження також показують, що в результаті кліматичних змін з'являються певні ризики підвищення рівня моря у прибережних територіях південних областей нашої держави. Підвищення рівня Чорного моря несе не що інше, як загрозу затоплення надважливих об'єктів промисловості, інфраструктури, цілих житлових кварталів та більшості об'єктів культурної спадщини, а також значні зміни або навіть повний колапс деяких екосистем регіонів прибережжя.

Головними підходами для вирішення антропогенних проблем зміни клімату є пом'якшення її наслідків: запобігання надмірним викидам парникових газів в атмосферу, сприяння їх поглинанню і адаптація до кліматичних змін. Необхідно посилювати роботи з адаптування, розвитку відповідної інфраструктури, яка

повинна постійно фінансуватися, в тому числі й через створення і організацію екологічного фонду за кошти з екологічного податку для їхнього подальшого використання виключно в природоохоронних цілях.

Список літератури

1. Фейген Б. Велике потепління: зміна клімату та піднесення й гибель цивілізацій / Київ: Ніка-Центр, 2016. 272 с.
2. Лизун С.О. Формування та реалізація національної екологічної політики України: монографія / Суми: Університетська книга, 2017. 336 с.

УДК 658.14/.17:637.2

БЕЗРУКОВА А.О., магістрантка

Науковий керівник – **ТКАЧЕНКО К.В.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Проаналізовано обсяги джерел фінансових ресурсів та динаміку структури активів та пасивів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2019-2021 роки.

Ключові слова: фінансові ресурси, оборотні активи, необоротні активи, зобов'язання, власний капітал.

У сучасних умовах функціонування будь-яке підприємство, незалежно від виду діяльності, організаційно-правової форми господарювання, масштабів роботи чи будь-яких інших критеріїв, піддається зовнішнім і внутрішнім факторам, які можуть призвести до появи негативних тенденцій у фінансово-господарській діяльності чи спричинити небезпеку банкрутства. В даному контексті на оптимальне фінансове забезпечення діяльності підприємства та ефективне використання наявних фінансових ресурсів дозволяє йому реалізовувати стратегічні цілі розвитку та адаптуватися до мінливого зовнішнього середовища і запроваджувати заходи щодо фінансової стабілізації.

Здійснено оцінку рівня забезпеченості фінансовими ресурсами та визначимо можливості подальшого розвитку молокопереробного підприємства на прикладі ТДВ «Яготинський маслозавод». Проведемо аналіз активів та пасивів досліджуваного підприємства за 2019-2021 роки. Наглядно узагальнена структура активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за досліджуваний період наведена на рис. 1.

На рис. 1 видно, що обсяг оборотних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» перевищує обсяг необоротних активів. Частка оборотних активів знизилась з 69,93% у 2019 р. до 66,32% порівняно з 2021 р, тобто на 3,6%. Найбільшу частку у структурі оборотних активів підприємства становить дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка має тенденцію до збільшення на 127492 тис. грн. або на 2,68% у 2021 р. порівняно з 2019 р. та дебіторська заборгованість за внутрішніми розрахунками, яка має тенденцію до зниження на 9317 тис. грн. або на 6,08% у 2021 р. порівняно з 2019 р. У складі оборотних активів вагоме значення мають запаси, вартість яких у 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшилась на 1727 тис. грн. або на 1,3%, а в 2021 р. порівняно з 2020 р. збільшилась на 59287 тис. грн. або на 2,9%.